

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Vereniging van Rekenkamers
t.a.v. S.J. Oostlander
Horapark 9
6717 LZ Ede

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
2025-0000574949

Datum **15 OKT. 2025**
Betreft Antwoord verzoek verheldering wetteksten

Geachte heer Oostlander,

Op donderdag 21 augustus 2025 heeft u namens de Vereniging van Rekenkamers een brief gestuurd aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Hartelijk dank hiervoor. In deze brief wordt een aantal zaken aan de orde gesteld welke betrekking hebben op de interpretatie van artikel 183 en 184 van de Gemeentewet. U verzoekt in uw brief om opheldering van enkele wettelijke bepalingen die relevant zijn voor decentrale rekenkamers.

Naar aanleiding van uw brief en het overleg wat op maandag 21 juli jl. heeft plaatsgevonden op het ministerie van BZK zend ik u hierbij mijn reactie. In uw brief wordt een reeks specifieke vragen gesteld. Ik onderscheid daarbij twee hoofdthema's: enerzijds de reikwijdte van de onderzoeksbevoegdheden van decentrale rekenkamers en anderzijds de verhouding tussen de onderzoeksbevoegdheden van rekenkamers en twee specifieke wettelijke bepalingen die zien op de Algemene Verordening Gegevensbescherming en het instemmingsrecht van ondernemingsraden. Ik beantwoord uw vragen geclusterd langs de lijnen van deze twee thema's.

Reikwijdte onderzoeksbevoegdheden decentrale rekenkamers

In hoofdstuk XIa van de Gemeentewet is de reikwijdte van de bevoegdheden van rekenkamers geregeld. Er is vastgesteld dat de rekenkamer onafhankelijk onderzoek uitvoert naar de doelmatigheid, rechtmatigheid en doeltreffendheid van gemeentelijk dan wel provinciaal beleid. Gelet op haar primaire doelstelling is de rekenkamer bevoegd alle documenten die berusten bij het gemeentebestuur te onderzoeken voor zover zij dat ter vervulling van haar taken nodig acht, zie artikel 183 uit de Gemeentewet¹. Daarnaast is in de memorie van toelichting van de Wet dualisering gemeentebestuur destijds opgenomen dat artikel 183 verzekert dat de rekenkamer over de informatie kan beschikken die nodig is voor het verrichten van haar taken, waarbij zij onbeperkt toegang heeft tot de informatie die bij de gemeente berust. Hieronder worden niet alleen papieren documenten verstaan, maar ook informatie die op andere informatiedragers beschikbaar is. Het gemeentebestuur is op grond van het tweede lid verplicht inlichtingen te verstrekken wanneer hier om gevraagd wordt.

¹ Voor het rekenkameronderzoek in provincies zijn deze onderzoeksbevoegdheden op dezelfde wijze geregeld, zie hoofdstuk XIa van de Provinciewet.

Daarnaast wordt in uw brief gesteld dat er gevallen zijn waarbij rekenkamers de documenten en/of inlichtingen die zij hebben opgevraagd niet direct verkregen. Dit doordat een gemeente- of provinciebestuur op basis van één of meer zogenoemde algemene beginselen van behoorlijk bestuur (hierna abbb's) dit weigerden. Uiteraard kan het erg vervelend zijn wanneer in eerste instantie geen medewerking wordt verleend aan een rekenkameronderzoek. De juridische vraag die hier hoofdzakelijk boven hangt is of de abbb's, die zijn vastgelegd in de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), van toepassing zijn op rekenkamers. Het antwoord daarop is ja. Aangezien rekenkamers volgens de Awb zijn aan te merken als bestuursorgaan, is deze wet op de rekenkamers van toepassing en moeten zij dus voldoen aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur. Deze beginselen zijn hoofdzakelijk ontwikkeld met het oog op de relatie van overheid-burger. De verhouding tussen rekenkamer en lokaal bestuur is vooral politiek-bestuurlijk van aard; de wettelijke basis hiervoor is in de organieke wetgeving te vinden. Vanuit dat oogpunt is het belangrijk om artikel 183 en 184 andermaal te benadrukken, aangezien deze twee artikelen ruime onderzoeksbevoegdheden toekennen aan rekenkamers. Tegen die achtergrond is er slechts beperkte ruimte voor lokale besturen om grenzen te stellen aan hun medewerking in het licht van de abbb's.

AVG in relatie tot de onderzoeksbevoegdheden van rekenkamers

Het tweede thema in uw brief richt zich op de verhouding tussen de onderzoeksbevoegdheden van rekenkamers en twee specifieke wetten, waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en Uitvoeringswet AVG (UAVG). Het is daarbij belangrijk op te merken dat de AVG een onderscheid maakt tussen twee typen persoonsgegevens: *gewone* persoonsgegevens en *bijzondere* persoonsgegevens. Gewone persoonsgegevens vertellen direct of indirect iets over een persoon. Hierbij kan gedacht worden aan een e-mailadres, naam, adres of telefoonnummer. Bijzondere persoonsgegevens betreft gegevens die dusdanig privacygevoelig zijn dat het een grote impact op iemand kan hebben als een organisatie deze gegevens verwerkt. Denk hierbij aan zaken zoals religie, gezondheid of politieke opvattingen. Om die reden krijgen zij extra bescherming in de AVG.²

Gelet op artikel 183 in de Gemeentewet mogen rekenkamers in principe *gewone* persoonsgegevens verwerken, aangezien de wettelijke verplichting volgend uit artikel 183 een grondslag vormt volgens artikel 6 van de AVG. Die grondslag is weliswaar een noodzakelijke voorwaarde voor de verwerking van gegevens, het betekent echter niet dat de verwerking zonder meer is toegestaan. De verwerkingsverantwoordelijke, in dit geval de rekenkamer, moet namelijk voldoen aan de basisbeginselen van de AVG zoals noodzakelijkheid, doelbinding, dataminimalisatie, juistheid, opslagbeperking en vertrouwelijkheid en de daarbij horende waarborgen. Dit zal per geval beoordeeld moeten worden.

De verwerking van bijzondere persoonsgegevens is op grond van de (U)AVG verboden, tenzij er een wettelijke uitzondering of uitdrukkelijke toestemming van de betrokkene is. Op dit moment ontbreekt een wettelijke grondslag voor de verwerking van bijzondere persoonsgegevens door rekenkamers. Dat betekent dat

² [Grondslagen AVG uitgelegd | Autoriteit Persoonsgegevens](#)

lokale rekenkamers niet bevoegd zijn om bijzondere persoonsgegevens te verwerken.

Datum

Instemmingsrecht ondernemingsraden

Onze referentie
2025-0000574949

De laatste wettelijke bepaling waaraan wordt gerefereerd in uw brief is de recente ontwikkeling waarbij de ondernemingsraad om instemming wordt gevraagd bij het delen van persoonsgegevens. Op grond van artikel 27, eerste lid, onderdeel K van de WOR moet een organisatie de OR om instemming vragen voor besluiten over het vaststellen, wijzigen of intrekken van personele regelingen. Hieronder vallen ook regelingen voor het gebruik van personeelsgegevens en -volgsystemen. In het geval een rekenkamer persoonsgegevens nodig heeft voor bijvoorbeeld het uitzetten van een enquête lijkt het niet te gaan over een besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van een regeling waardoor in dat geval het instemmingsrecht van de OR niet van toepassing is.

Handelingsperspectief gebrek aan medewerking

Voorop staat dat decentrale besturen medewerking moeten verlenen aan de uitvoering van rekenkameronderzoek. De wet is hier duidelijk over. U vraagt welk handelingsperspectief rekenkamers hebben indien er geen of te weinig medewerking wordt verleend door de decentrale besturen bij de uitvoering van rekenkameronderzoek. Uiteraard is het van belang dat een rekenkamer en het desbetreffende gemeente- of provinciebestuur het ontstane probleem in goed overleg oplossen. De rekenkamer kan hierover het gesprek voeren met de lokale driehoek, of de burgemeester of CvdK, die als hoeder van de decentrale democratie een verantwoordelijkheid heeft voor goede interne samenwerking met de gemeente of provincie.³ Het is goed om alle betrokken partijen te wijzen op het doel van een rekenkamer, haar belang in het bieden van goede ondersteuning voor lokale volksvertegenwoordigers en waarom medewerking gewenst is. Daar komt bij dat medewerking c.q. het leveren van documenten en inlichtingen een wettelijke verplichting is. Als het niet lukt om de informatie te krijgen van het college kan de rekenkamer dat ook melden aan de Raad of Staten daar waar een rekenkamer ten dienste staat van de volksvertegenwoordiging.

Concluderend is de reikwijdte van de onderzoeksbevoegdheden van decentrale rekenkamers dusdanig dat een organisatie op gronden van de AVG en het instemmingsrecht van de ondernemingsraad niet bij voorbaat kan weigeren om documenten en inlichtingen te verstrekken wanneer een rekenkamer die nodig acht om haar wettelijke taak te vervullen. Het laat onverlet dat een rekenkamer bij de verwerking van persoonsgegevens ook de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit in acht heeft te nemen en dus nooit meer gegevens vraagt en verwerkt dan noodzakelijk zijn voor de uitoefening van diens wettelijke taak. Het betekent ook dat de rekenkamer bij deze verwerking de verantwoordelijkheid draagt in het goed omgaan met vertrouwelijke informatie en privacygevoelige gegevens, onder andere middels de verantwoordingsplicht bij het verwerken van persoonsgegevens.

³ Artikel 170 Gemeentewet en artikel 175 Provinciewet

**DG Openbaar Bestuur &
Democr Rechtsstaat**
DGOBDR-D&B-Inrichting
Openbaar Bestuur

Datum

Onze referentie
2025-0000574949

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
namens deze,

Arne van Hout

Directeur-generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtsstaat